

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16548>

Özet

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği (AMÖ), bireylerin akademik bağlamdaki mükemmeliyetçilik eğilimlerini ölçmek amacıyla Hatice Odacı, Mehmet Kalkan ve Özlem Çıkrıkçı tarafından 2017 yılında geliştirilmiş özgün bir psikolojik ölçme aracıdır. Ölçek, üniversite öğrencilerinin yüksek kişisel akademik standartları, araştırma eleştirel değerlendirme eğilimlerini ve başarıya yönelik yoğun beklentileri de değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Ölçek, kapsamlı psikometrik çalışmalar sonucunda 3 alt boyutta toplam 39 madde olarak yapılandırılmıştır. Derecelendirme sistemi 5'li Likert tipi olup, yanıtlar "kesinlikle katılmıyorum"dan "tamamen katılıyorum"a doğru sıralanmaktadır. Geliştirme süreci, hem açımlayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizlerini (AFA ve DFA) içermiştir, ölçeğin yapısal geçerlik ve iç tutarlılık güvenirlik katsayıları detaylıca incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Akademik mükemmeliyetçilik, psikolojik ölçek geliştirme, faktör analizi, mükemmeliyetçilik, Likert tipi, psikometri, akademik başarı.

Yazarlar

Hatice Odacı, Mehmet Kalkan, Özlem Çıkrıkçı.

Amaç

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin (AMÖ) temel amacı, bireylerin akademik yaşamlarında sergiledikleri mükemmeliyetçi eğilimleri geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebilecek, Türkçe literatüre özgün bir araç kazandırmaktır. Bu ölçek, özellikle yükseköğretim düzeyindeki bireylerin akademik hedeflerine, öğrenme süreçlerine ve performans kaygılarına yönelik tutumlarını saptamak için tasarlanmıştır.

Geliştirme çalışması, akademik mükemmeliyetçilik yapısının çok boyutlu doğasını ampirik olarak incelemek ve bu yapının psikolojik iyi oluş, motivasyon ve akademik performans gibi değişkenlerle olan ilişkilerini araştırmacılar için ölçülebilir hale getirmektir. Ölçek, akademik ortamlarda mükemmeliyetçiliğin hem yapıcı (adaptif) hem de yıkıcı (maladaptif) yönlerini ayırt edebilme potansiyeline sahiptir.

Yapı/Ölçülen Kavram

AMÖ, genel mükemmeliyetçilik kavramının eğitim ve öğrenme süreçlerine yansıyan özel bir formu olan **Akademik Mükemmeliyetçilik** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin akademik

görevlerde ulaşılması zor, yüksek standartlar belirlemesi ve bu standartlara ulaşamadığında kendini aşırı derecede eleştirilmesi ile karakterize edilir.

Ölçek, akademik mükemmeliyetçiliği ölçmek üzere tasarlanmış 3 alt boyuta sahiptir ve toplamda 39 maddeden oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, akademik ortamda yüksek başarı beklentisi, hatalara karşı duyarlılık ve organize olma gibi mükemmeliyetçi eğilimlerin farklı yönlerini temsil etmektedir. Yapısal geçerlik çalışmaları, ölçeğin akademik mükemmeliyetçiliğin çok boyutlu doğasını başarıyla bir şekilde yansıttığını göstermiştir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini saptamak amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler uygulanmıştır. İlk olarak, ölçek maddelerinin altında yatan faktör yapısını belirlemek için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA sonucunda 3 alt boyuttan oluşan yapı ortaya çıkmıştır.

AFA sonrasında belirlenen bu üç faktörlü yapıyı geçerliğini ve teorik modelle uyumunu test etmek amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA sonuçları, modelin veriye uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Ayrıca, ölçme aracının **madde analizi** süreci gerçekleştirilmiştir; bu kapsamda madde toplam korelasyon değerleri incelenmiş ve %27'lik alt-üst grup farkları belirlenerek maddelerin ayırt edicilik düzeyleri değerlendirilmiştir. Son olarak, ölçeğin **ölçüt geçerliği**, akademik mükemmeliyetçilik ile genel mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiler incelenerek saptanmıştır.

Güvenirlik

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmaları, ölçüm tutarlılığını sağlamak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir: İç Tutarlılık ve Zamana Karşı Kararlılık.

Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı, maddelerin aynı yapıya ne kadar tutarlı ölçtüğünü gösteren **Cronbach Alpha katsayısı** ile hesaplanmıştır. Elde edilen yüksek katsayılar, ölçeğin maddelerinin yüksek düzeyde homojen olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla **Test-Tekrar Test Güvenirliği** incelenmiştir. Bu analiz, farklı zamanlarda aynı örneklemden elde edilen iki ölçüm arasındaki ilişkinin incelenmesiyle belirlenmiş ve sonuçlar, ölçeğin kararlı bir yapıya sahip olduğunu teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde çok amaçlı bir faktör analizi metodolojisi izlenmiştir. İlk amaç olan **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)**, 39 maddelik ölçme aracının altında yatan temel boyutları keşfetmek amacıyla kullanılmış ve ölçeğin 3 alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Bu

alt boyutların her biri, akademik mükemmeliyetçiliğin farklı yönlerini temsil etmektedir.

İkinci aşamada, AFA ile elde edilen modelin yapısal geçerliliğini ve genellenebilirliğini sınamak için **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA, belirlenen üç faktörlü yapıya örneklem verileriyle uyumlu olduğunu ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu kanıtlamıştır. Bu güçlü istatistiksel destek, ölçeğin teorik yapısının sağlam olduğunu göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçme aracıdır)

Format: 3 alt boyut ve toplam 39 madde

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal geliştirme dili)

Popülasyon Grubu: Yükseköğretim Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 18-25 yaş aralığı (Lisans/Önlisans öğrencileri)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde standardize edilmiştir. Akademik bağlamda mükemmeliyetçilik davranışlarını incelemek amacıyla uygun bir örneklem üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireysel olarak uygulanan, öz bildirim temelli bir ölçektir. Uygulama süresi nispeten kısadır. Puanlama, maddelerdeki yanıtların 5'li Likert ölçeğine göre toplanmasıyla yapılır. Yüksek toplam puan, bireyin akademik mükemmeliyetçilik düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanılmaktadır:

1 = Kesinlikle Katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

3 = Yarar Yaraya Katılmıyorum (Kararsızım)

4 = Katılmıyorum

5 = Tamamen Katılmıyorum

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alpha, madde toplam korelasyonu, test-tekrar test, öz bildirim, akademik psikoloji, Ahi Evran Üniversitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hatice Odacı

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri Kaynağında Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: hatodaci@hotmail.com

Yazın Adresi: Yazın adresi kaynakta belirtilmemiştir, ancak makale Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanmıştır.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2017

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar (Hatice Odacı) ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik araştırmalarda genellikle izin alınarak ücretsiz kullanılabilir.

Kaynaklar

Odacı, H., Kalkan, M., ve Çakırkçı, Ö. (2017). Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin geliştirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 353-366.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [akademik-mukemmeliyetcilik-olcegi-toad.pdf](#)

Alternatif bağlantı: [akademik-mukemmeliyetcilik-olcegi-toad.pdf](#)

Akademik Mükemmeliyetçilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin 39 maddesi kaynak içerikte açıkça listelenmemiştir. Ölçek maddelerinin tam ve doğru hali için orijinal yayın olan Odacı, Kalkan ve Çakırkçı (2017) makalesine başvurulması gerekmektedir.

Ölçek, toplamda 39 maddeye ve 3 alt boyuta sahiptir.